

CONVORBIRI LITERARE.

ANUL I

(1 Martie 1867—1 Martie 1868).

Redactoru : *Iacob Negruzzi.*

IASSI 1868.

TIPOGRAFIA SOCIETĂȚII JUNIMEA

TABLĂ DE MATERII

Poesii:

	Pagina
<i>Alecsandri Vasilie.</i> Tănăra Creolă.	193
<i>Capșa Sc.</i> Pe unu albumu.	315
<i>Cornea M. D.</i> O lacrimă.	41
La gura sobei, ...	72
Din departare (poesii noue).	87, 96
Glumiindu.	255
Desperarea, ...	283
<i>Crețeanu George.</i> In biserică;—In o colibă.	194
<i>Cugler Matilda.</i> Unei tinere fete.	143
Unu visu; — O dormiță.	211
Blondu și negru; — Necredare, ...	254
O rădă lină.	255
<i>Gheorghian V.</i> Pășerica	143
<i>Grădișteanu Petru</i> Nu mă uită (tr. din A. de Musset)	244
<i>Ianov Ioan.</i> O sută lei pe lună.	211
<i>Negruzzi Leon.</i> Nesimțitorul;—Durere.	164
<i>Negruzzi Iacob.</i> Don Ramiro (trad. din Heine).	70
Idealul meu; — Jurământu.	110
Respunsu; — Seninu și furtună.	111
Așu da ani.	134
Lângă Marea; — Nepasare;—	
In zadar.	135
In dulcea lună Mai.	194
Durere; — Mângăiere; — Adio.	195
Părerere de rău; — Presimțire;—	
Cătră amicul meu M. D. C.	228
Unu visu.	270
După furtună; — Cătră o co-	
pilă;—Intoarcerea.	271
Cântecu.	272
Doue zile.	297
<i>Pogor Vasilie.</i> Vești grădina.	163
Magnitudo Parvi.	242
<i>Popiliu Moisi.</i> Vrăjitul.	315
O sără.	349
<i>Pruncu N.</i> Valsul.	143
O furtună.	144
Durerea.	145

	Pagina
<i>Roiu George.</i> Enigmă.	211
<i>Schelitti N.</i> Desperarea (trad. din Lamartine)	25
Belsațar (trad. din Heine).	243
Lacul (trad. din Lamartine).	298
Hotărîrea (trad. din Uhland).	349
<i>Șerbăneșcu Teodor.</i> La Danubiu.	124
Zimbiri și Lacrimi	178
Doru; — Privescu.	479
<i>Vărgolici Stefan.</i> Lă unu luceafăru.	314
Celu ce se nasce	315
<i>B. C.</i> Viața. J. I.	315
<i>C. N.</i> Floarea, florăriță română (trad. din Levitschnigg).	147
<i>N.</i> Duoi ochi; — Steaoa d'amoru.	255
<i>P.</i> Unu balu.	349

Novele.

Fluerul lui Stefan de <i>D. N. Ganea.</i>	29
Suferințe (după diariulu unui june) de <i>D. S. L.</i>	
<i>Budnărescu.</i>	116, 125 173
Ventul Soartei de <i>D. Leon Negruzzi.</i>	149, 165, 181, 201, 218
Șoimul harmasarul banului de Craiova de <i>D. D. Morțun.</i>	240
Peatra lui Osman de <i>D. N. Ganea.</i>	257

Teatru.

(Comedii, proverburî, cânticele).

Impacarea de <i>D. Iacob Negruzzi.</i>	45
Indoeala și Realitatea de <i>D. Sc. Capșa.</i>	73
O poveste de <i>D. Iacob Negruzzi.</i>	229
Pareatcă sau asesorul Schivernisală de <i>Ioan Ianov.</i>	21
Stan Covrigarul de <i>D. V. Alecsandri.</i>	214
Gură-Cască omu politicu de <i>D. V. Alecsandri.</i>	280
Ioan Păpușăru de <i>D. V. Alecsandri.</i>	294
Surugiul de <i>D. V. Alecsandri.</i>	328

Critică literară și științifică.

	Pagina.
Despre poezia română de <i>D. Titu Maiorescu</i> 2, 17, 38, 53, 61, 89, 101	
H. T. Buckle, istoria civilizațiunii in Engletera de <i>D. Vasile Pogor</i>	80
Critica ortografiei D-lui Cipariu de <i>D. Șt. Maiorescu</i> 137, 158	
Răzvan-Vodă dramă in 5 acturi de D. B. P. Hăjdău, critică de <i>D. P. Carp</i>	245
Dreptul public al Românilor și Școala lui Barnuțiu, critica de <i>D. Titu Maiorescu</i>	273, 286, 317, 333
Poesiile populare Române adunate de D. V. Alecsandri espunere de <i>D. Titu Maiorescu</i>	301

Descrieri și biografii.

Galeria de Tablouri din Iassi de <i>D. Iacob Negruzzi</i>	9
Alecsandru Donici de <i>D. Constantin Negruzzi</i>	66
Din Carpați de <i>D. Iacob Negruzzi</i>	308, 324, 343

Diverse.

Flora Română de <i>D. Constantin Negruzzi</i>	92, 106
Despre literatura Latină discursu ținutu de <i>D. N. Quintescu</i>	113, 130

Pagina.

Scrisoarea D-lui V. Alecsandri către redactorul „Convorbirilor Literare“	213
Ochire asupra literaturii franceze, discursu ținutu de <i>D. I. Meșotă</i>	248
Noaptea anului nou a unui nefericitu din Jean Paul (Fr. Richter)	285

Notițe literare și științifice.

Prelecțiuni populare ținute în Iassi de membrii Societății Junimea	12, 68, 332
Apelul Societății Junimea la autorii Români	15, 99
Asupra broșurei D-lui A. Gregoriadi-Bonachi despre Ortografia Română	60, 281
Asupra Prospectului gramaticalu a D-lui P. Paicu	98
Despre Poesiile populare adunate de D. V. Alecsandri	132
Estragerea notiței din foaia Bucovinei asupra ortogra- fiei D-lui Titu Maiorescu	195
Reșpunsul D-lui Cipariu la critica ortografiei sale	196
Societatea Academică Română din Bucuresci	197
Despre novelele istorice a D-lui George Asachi	228
Despre Geografia și istoria evului vechiu de W. Putz, prelucratu de D. I. Meșotă, de <i>D. Titu Maiorescu</i>	256
Despre jurnalul pentru Toți	315
Despre jurnalul Steluța	331

CONVORBIRI LITERARE

Apare la 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul pe unu anu in România liberă unu galben; in Austria 4 fl. — Abonamentele se facu la Tipografia Societății Junimea in Iassi.

În mijlocul agitațiunilor politice de care fură cuprinse toate spiritele in România, mișcarea literară, susținută inainte cu multu succesu de foile literare atât de cunoscute și prețuite de toată societatea, a incetatu cu totul. Când vorbescu pasiunile politice, arta și sciința își ascundu producerile lor liniștite. Acum ănsă, când in România liberă politică a luat o cale mai statornică și spiritele sperează intr'unu viitoru mai regulatu, se observă natural reinceperea ocupațiunilor literare. In Bucuresci s'a constituitu o societate care, organizându-se ar putè produce mult pentru cultura și instrucțiunea poporului. In Iassi, unde, de și nu se mai află centrul politicu, a rămasu o inteligență destul de respândită, unde inalte și numeroase instituțiuni scolare, intretinu o activitate sciințifică permanentă, s'a formatu ăncă de mai mult timpu o societate literară „Junimea“ care din anu in anu ie proporțiuni crescende și totodată solide și din partea căreia publicămu totu in acestu număr importantul apelu cătră autorii Români. Aceste elemente reclamă inființarea unei reviste care să aibă scopul de a reproduce și respândi totu ce intră in cercul ocupațiunilor literare și sciințifice; de a supune unei critice serioase operele ce aparu din ori ce ramură a sciinței; de a da samă despre activitatea și producerile societăților literare, in special a celei din Iassi și de a servi ca punctu de intilnire și infrățire pentru autorii naționali.

Sub numele de „Convorbiri Literare“ va aparè la două săptămâni o revistă in formatul stinsei „România Literară“. Inceputul este modestu, dar redacțiunea sperează că va putè da in curëndu acestei foi proporțiuni mai insemnate prin bine-voitorul concursu ce este in dreptu de a asceptà din partea tuturor autorilor Români.

Iacob Negruzzi.

SUMARIU.

Despre poesia rumână de D. T. Maiorescu.
 Galeria de tablouri din Iassi de D. I. Negruzzi.
 Prelecțiuni populare ținute de membrii Societății „Junimea”.
 Apelul Societății „Junimea” către autorii rumâni.
 Anunțuri literare și științifice.

DESPRE POESIA RUMĂNĂ.

I.

Condițiunea materială a poeziei.

Poesia, ca toate artele, este chieată a exprimă frumosul; în distingere de știință, care se ocupă de adevăru. Cea d'întăi și cea mai mare diferență între adevăru și frumosu este: că adevăru cuprinde numai idei, și pe când frumosul cuprinde idei manifestate în materie sensibilă.

Este dar o condițiune elementară a fiecărui opu de arte, de a avè unu materialu în care sau prin care să și realizeze obiectul. Astfel sculptura își taie idea în lemn sau în peatră. pictura și-o exprimă prin colori, musica prin tonuri, și aceasta constituie ceea ce s'a numitu mecanismul artelor. Numai poesia (și a ci vedemu prima ci distingere de celelalte arte) nu află în lumea fizică unu materialu gata pentru scopurile ci. Căci cuvintele auđite nu sunt materialu, ci numai organu de comunicare. Cine aude silabele unei poezii sanscrite fără a înțelege limba sanscrită, de și poate primi o idee vagă de ritmul și de efonja cuvintelor, totuși nu are impresiunea proprie a opului de arte, nici partea lui sensibilă, nici cea ideală; fiindcă sonul literelor nu are să ne impresionese ca tonu musicalu, ci mai ăntăi de toate ca unu vehicul pentru a desceptă

imaginile și noțiunile corespunđătoare cuvintelor, și unde această desceptare lipsese, lipsește posibilitatea preceptiunii unei poezii. Din contra cine vede o pictură îndică, și fără a înțelege ideea streină ce a incorporat'o poate artistul prin colori d. e. detaiul unui cultu necunoscutu alu anticității, are totuși pe deplinu partea sensibilă a opului de arte și este în stare a o aprețui. Colorile picturei sunt dar unu adevăratu materialu, asemenea tonurile musicei, peatra sculpturei; ănsă cuvintele poeziei sunt de regulă numai unu mijlocu de comunicare între poetu și auditoriu.

Unde este atunci materialul sensibilu alu poetului, fără care nu se poate produce unu opu de arte? Materialul poetului nu există în lumea din afară; elu se cuprinde numai în consciința noastră și se compunc din imaginile reproduse ce ni le desceptă auđirea cuvintelor poetice. Când cetimu d. e. la Bolintineanu:

Intr'o sală 'ntinsă pîntre căpitani
 Stă pe tronu'i Mircea încărcatu de ani.

Astfel pîntre trestii tinere 'nverđite
 Unu stejaru întinde brațe vestejite.

Astfel după dealuri verđi și numai fioi
 Stă b'ătrănnul munte albitu de ninsori,

partea materială din ceea ce este frumosu în această poezie, sunt imaginile provocate din fantasiă noastră prin cuvintele poetului „Mircea încărcatu de ani, ca unu stejaru ce și întinde brațe vestejite pîntre trestii, ca unu munte albitu de ninsori după dealuri verđi“ etc.

Prima condițiune dar, o condițiune materială sau mecanică, pentru ca să existe o poezie în genere, fie epică, fie lirică, fie dramatică,

este: ca să se descepte prin cuvintele ei imagini sensibile în fantasia auditorului, și tot mai prin aceasta poesia se deosebesce de prosă ca unu genu aparte cu propria sa rațiune de a fi. Cuvântul prosaicu este chematu a'mi da noțiuni chiare, ănsă aceste noțiuni sunt abstracte, logice, desmaterializate, și potu constitui astfel unu adevăru și o sciință, dar nici odată o arte și unu opu frumosu. Frumosul nu este o idee teoretică, ci o idee desvilită și incorporată în formă sensibilă, și de aceea cuvântul poeticu trebuie să'mi reproducă această formă. Noțiunea abstractă „cina cea de taină“ poate fi adevărată, dacă ăi cunoscū relațiunile esențiale din Istorie, ănsă pentru aceasta nu este ăncă frumoasă; vroescu să facu din ea unu opu de arte, trebuie să o incorporezu într'o materie sensibilă, să mi-o depingu cu colori într'unu tablou (Leonardo da Vinci) sau să o descriu cu cuvinte cari să'mi descepte imagini de sensibilitate adecuate cu obiectul ei (Klopstock „Messias“).

Prin urmare unu șiru de cuvinte, care nu cuprindu alta decât noțiuni reci, abstracte, fără imaginațiune sensibilă, fie ele ori cât de bine rimate și împărțite în silabe ritmice și în strofe, totuși nu sunt și nu potu fi poesie, ci rămănu prosă — o prosă rimată.

Pentru a demonstra cu rigoare acestu adevăru — demonstrațiune cu atât mai importantă, cu cât din ignorarea lui multe din poeziile noastre nici nu intră în categoria opurilor de arte, ci sunt prosă stricată prin rime — vomu intră în câteva detaiuri a le producțiunilor adevăratu poetice și vomu arăta, cum o sumă de particularități esențiale ale poeziilor celor mai frumoase se esplică numai pe baza acelu adevăru.

Poetul, chematu a desceptă prin cuvintele ce le întrebuintează, aceleași imagini sensibile în consciința auditorului, ce și le inchipuesce elu în fantasia sa, are a se luptă cu o primă dificultate foarte însemnată: cu perderea crescândă a elementului materialu în gândirea cuvintelor unei limbi. La începutu, mai toate cuvintele corespundeau unei impresiuni sensibile, și cine le audia atunci, își reproducea prin ele acea imagine materială, din care se născuseră. Cu cât înaintează ănsă limba, cu cât esperiința se întinde peste mai multe cercuri și cuprinde consciința a tot mai multe obiecte de același felu: cu atât cuvântul ce le exprimă devine mai abstractu, caută a se potrivi cu toată suma de obiecte căstigată din nou, perde una câte una din amintirile sensibile de mai nainte și, devenindu o noțiune generală, se ridică pe calea abstracțiunei spre sfera sciinței, ănsă se depărtează în proporțiune egală de sfera poesiei. Să luămu d. e. cuvântul *eminentu*. Când ăice astăzi cineva „capacitate eminentă“, nu leagă nici o imagine sensibilă cu aceste cuvinte. Altfel a fostu în vechime, în acea vechime romană, care a întrebuintatu pentru prima oară cuvântul *eminens*. *Eminens* stă în legătură cu vechiul *meno*, care însemnă a fi înălțatu, a se ridica peste o nivelă dată; de unde cuvântul *mensa* care mai nainte vrea să ăică ori ce ridicătură, masă, bancă, scenă pentru vinderea sclavilor, etc.; *e-minere* arată o ridicătură mai frapantă decât celelalte, scoasă la iveală dintre toate, și *eminens* cuprindea dar pe atunci o imagine sensibilă foarte semnificativă. Astăzi a dispărutu elementul materialu din concepțiunea acestui cuvântu, *eminentu* este o noțiune exclusivă intelectuală. *Eminens* celu vechiu putea să fie o espressionu poetică, *emi-*

mentul de astăzi este o expresiune essential prosaică.

Ceea ce s'a întâmplat cu *emînens*, s'a întâmplat cu cele mai multe cuvinte a le limbei rumâne și a tuturor limbilor indo-europene: cuprinsul lor, în procesul psihologic al formării noțiunilor, a devenit așa de eteric, încât nu mai posedă decât o slabă amintire de sensibilitate.

Ce importanță are această eterizare pentru știință, am arătat cu altă ocaziune *). Rezultatul însă pentru arte este: că poetul nu mai poate întrebuița toate cuvintele limbei simple așa precum sunt admise astăzi pentru însemnarea obiectelor gândirii lui, ci trebuie sau să le illustreze cu epitete mai sensibile, sau să le învieze prin personificări sau să le materializeze prin comparațiuni, în ori ce caz însă să aleagă dintre toate cuvintele ce exprimă aproape același lucru pe acele, care cuprind cea mai mare doză de sensibilitate potrivită cu închipirea fantasiei sale.

Dacă, precum am arătat, prin progresul logic al inteligenței limbistice într'unu popor gândirea cuvântului, care la început avea trup și suflet, și-a pierdut cu timpul trupul și și-a păstrat numai sufletul, un suflet rece și logic, oglindă fidelă a rațiunii omenești: poetul trebuie mai întâi de toate să încălzească acestu product și să resusciteze în imaginațiunea auditorului trupul evaporat din vechiele concepțiuni de cuvinte.

1. Să privim acum mai în detaliu mijloacele poetilor de a ne sensibiliza gândirea

cuvintelor. Primul mijloc este de a alege cuvântul cel mai puțin abstract. Unu eșemplu va lămurii pe deplin această aserțiune. Când zicu „simtu durere“, cuvintele sunt numai prosaice, fiindcă-mi dau o noțiune intelectuală, dar nu mă silesc a o întrupa; când zicu „durerea me cuprinde“, locuțiunea a devenit mai poetică, fiindcă verbul este expresiv sau, cum se zice, pitoresc. „Durerea mă pătrunde, durerea mă săgeată“, etc. sunt alte variațiuni ecorespunzătoare trebuinței de sensibilitate în cugetarea aceluiași lucru. Și astfel vedem poezii preferindu cuvintelor abstracte pe cele ce exprimă o gândire mai individuală și calități mai palpabile.

A. Mureșeanu în loc de a vorbi de armata turcească, de Russia, de patria rumână, cuvinte cu totul prosaice, sensibilizează aceste noțiuni și zice:

N'ajunse *iataganul* barbarei semi-lune,
A cărui plăgi fatale și ași le mai simțim,
Acum se via *Cnuta în vetrele străbune*—
Dar martoru ne e Domnul, că vii nu o primim!

Schiller, în „Moartea lui Wallenstein“ *) zice:

Pălăria
De admiralu mi-ai *smuls'o* de pe capu.

Și în altu locu:

Cu *och u posomoritu*
Privesc ei pe strămi în țara lor,
Și bine le-ar veni să ne trimită
Acasă cu *unu pumn de bani* etc.

Camoëns zice (*Lusiada*, cântul V):

După ce am trecut linia ardândă ce separe lumea 'n doue.

*) „Despre scrierea limbii rumâne“, public. a societății Junimea, pag. 142—150.

*) Traducere rumână, publicată de Soc. „Junimea“, pag. 15, 22.

Din aceeași particularitate poetică se explică farmecul fabulelor lui Lafontaine. Obiectul acestor fabule este cunoscutu din alți autori, poate nici unul nu este originalu alu lui. Dar ceea ce este originalu in Lafontaine, este cea alegere admirabilă de cuvinte prin care in modul celu mai simplu se exprimă lucrurile in natura lor palpabilă :

Maitre corbeau sur un arbre *perché*
Tenait en son bec un fromage.
Maitre renard par l'odeur *alléché*
etc.

Il ouvre un *large* bec, laisse tomber sa proie
etc

Shakespeare, modelul celui mai perfectu pentru totu ce se va chiuma vreodată fantasie de poetu, se feresce până la exagerațiune de cuvinte abstracte și dacă le întrebuițază, le pune tot-deauna alături o imagine sensibilă.

Esemple se află pe fiecare pagină a operilor sale. Să ne mărginim la câteva din cele traduse in rumănesce, din „Macbeth“ *).

Să potu *resturna* cu viteaza mea *limbă*
Oii ce te-ar depărtă de la *cercul de aur*.

„Cercul de aur“ in locu de coroana regească, la care aspira Macbeth.

La finele actului I țice Macbeth:

Sum deplina hotărâitu: *intensu e or ce nervu*
Spre teribila faptă.

In actul III, scena 1.

eu sum *rățicina*
Și tatăl multor regi.

In scena 4.

Am *innotatu in sânge* atăta de departe
Incăt de a m'ntoarce tot așa greu i'ni vine

Căt de-a merge nainte. In capu imi *clocotesc*
Curioase gândiri,
etc. etc.

Amis ne *creusez* pas vos chères rêveries,

țice victor Hugo (Feuilles d'automne, 29).

2. Alu doilea mijlocu ce'lu vedemu întrebuițatu pe poeți pentru a produce materialu sensibilu in gândirea cuvintelor din partea auditorului, sunt adjective și adverbele, ceea ce s'a numitu „epitete ornate“. Substantivul și verbul singuru, chiar când se referu de-a dreptul la obiecte și acțiuni materiale, nu producu in mintea noastră decât o slabă amintire de sensibilitate, mai mult o nălucire a materiei, decât o adevărată impresiune. Când țicemu d. e. Hasdrubalu fu ucisu in bătălia de la Metaurus, nu ne gândim la imaginile sensibile, ce ar trebui să fie cuprinse in aceste cuvinte. Nici pe Hasdrubalu nu ni'lu inchipuim in figura lui, nici uciderea nu ne-o reproducem cu tot ce are ea de crâncenu, nici bătălia, nici riul Metaurus: aceste substantive și verbi sunt numai semne uscate pentru gândirea abstractă a faptului istoricu, gândire exclusiv prosacă.

Poetul nu poate întrebuiță asemenea verbi și substantive goale, ci este silitu a le îmbrăcă, a le improspăta in partea lor sensibilă prin anume relevare a ei. Aci este cauza, care ne explică d. e. epitetele cunoscute ce le aflăm in Homeru lângă persoanele principale din epopeile sale. Homeru nu numesce pe Achillu singuru, nici pe Diomedu, nici pe Pallas Atene, etc. Căci ce sunt aceste nume? Cuvinte reci, cari nu silescu imaginațiunea a'și reproduce persoana in plenitudinea ei de viață palpabilă. De

*) Traducere de P. Carp, publ. de Societ. „Junimea,“ pag. 16, 23, 24, 52, 60.

aceea Homeru ȃice totdeauna *πὸδας ὤκλις Ἀχιλλεύς* = Achillu celu grabnicu la picioru, și te silesce astfel a'ȃi construi fantasia ta imaginea sensibilă a eroului; Homeru ȃice *ἦν βοάγαθος Διομήδης* = Diomedu celu bunu la strigătu, *γλαυῶπις Ἀθήνη* = Minerva cu ochiul albastru, etc.

Shakespeare in „Macboth“, unde vorbesce Banquo cu vrăjitoarele*), le descrie:

Se vede că 'nȃtelegeȃi,
Căci fiecare pune degetul *cruntitu*
Pe *sbărcitele* buze.

Și in altu locu :

Voiu fi silitu să iau
De la noapte 'mprumutu vre una din a ei
Intunecate oale.

Alexandri, in eminenta sa poezie „Groza“, desceaptă cea mai vie impresiune prin adjectivele pline de sensibilitate, cu care insoȃesce obiectele gândirei:

Galbenu ca făcha de *galbenă* ceară
Ce aproape'i ardea,
Pe o scândură vechie aruncatu afară
De somnul celu vecinu Groz' acum dormea...

Unu moșneagu atuncea, cu o barbă *lungă*,
La Groza mergendu,
Scoase doi bani *neluȃi* din *vechia* sa pungă,
Lăngă mortu in puse, mână'i sărutăndu,
Mai făcu o cruce și ȃise plângendu, etc.

Tot epitetele producu impresiunea pitorescă și marcată in poezia lui „Strunga“, d. e. in strofa a 6-a.

Opt voinici cu spete *late*
Și cu mănăci *suflecate*
Stau cu puscele 'ncărcate.

Frumosu este adjectivul sensibilu in strofa lui Mureseanu.

*) pag. 7 și 43 din ediȃiunea „Junimei“.

Inalȃ'ȃi *lata* frunte și caută'n juru de tine
Cum stau ca braȃi in munte yoinci sute de mii...

Foarte plasticu in descrierile sale este Bo-lintineanu.

Noaptea se intinde și din geana sa
Argintoase lacrimi peste flori vėrsă.

Colo sub o neagră stăncă
Geme riul spumėtoru,
Pacea noȃtii e adăncă,
Luna doarme pe unu noru.

Caigi' veȃi, noaptea vine
După dealuri *fumegăndu*.

Pe unu piscu selbaticu și *vjeliosu*
Unde urlă'n poale Argeșul spumosu,
Este o cetate.
etc.

3. Unu altu mijlocu de a realiză aceeași condiȃiune indispensabilă a frumosului poeticu sunt personificările obiectelor nemișcătoare sau prea abstracte, precum și a calităȃilor și acȃiunilor. Prin aceasta se introduce in gândirea cuvintelor o nouă mișcare, neobicinuită in proșă și togmai de aceea surprindėtoare, ce desceaptă imaginea sensibilă și coloreaȃă schema palidă a cuvėntului prin cea mai energică visiune.

Deȃă Homeru nu mai intrebuiȃează verbul simplu *a săgetă*, ci ȃice:

Săgeata zboară cu voluptate pentru
a gusta carnea inimcū.

In Horaȃiu grija se urcă pe corăbii:

Scandit aeratas vitiosa naves
Cura.

Od. II. 16.

In Sofocle ajutorul are „ochi voinici“ etc.

Cea mai pitorească fantasie și inȃ această pri-vinȃă o are earăși Shakespeare.

Lumina a intratu
Dejă cu noaptea 'n luptă,

șice Lady Macbeth *).

Sacrilegiul omoru a călcatu sfântul templu
Al regelui, furându viața din altaru

strigă Macduff.

Pân' a nu măntui
Nocturnul hiliacu monachescul seu sboru
Și pân 'a nu trage cornorutul gândacu
Somnoros băziind, clopotul de noapte
Se'mplinesce o faptă de crudă pomenire,

prevestesce Macbeth.

Grozavul omoru,
Ce santinela sa, lupul Pa tređitu
Urlându-i ora nopții, pășesce stachiosu . . . .
Păměntu necstrămutatu, n'auđi pasul meu
Or unde m'ar purtă, ca nu pietrele tale
Destainundu-mi fapta, să lipsască pe noapte
De grozava tăcere ce-acum nevoesce.

Trecěndu la literatura noastră, deși nu ne
putemu accepta la aceeași fantazie viguroasă,
totuși constatăm intrebunțarea aceluiași mij-
locu de personificare.

In exemplul dejă citatu din Bolintineanu :

Colo sub o neagră stăncă
Geme riul spumătoriu
Pacea nopții e adăncă,
Luna doarue pe unu nou,

impressiunea produsă prin această strofă pro-
vine mai ales din personificarea lunii in ver-
sul din urmă.

Asemene in o poezie a lui Gr. Alecsandrescu:

Este oara năluciri : unu morměntu se desvęlesce,
O fantomă încoronată din elu ese — o zărescu,
Ese — vine cătră țermuri — stă — in preajma ea privesce —
Rul mapei se trage, munții vęrfu își clătescu.

Dintre toate poeziile „D-lui Marelui Lo-
gofetu“ I. Văcărescu, (publicate la 1848),

*) „Macbeth“, edit. Junimeii, pag. 60, 34, 50, 26, 27.

singurele strofe acceptabile, afară de cea publi-
cată in colecțiunea de față, ne parau a fi cele
dintăi din „o și o noapte de primăvară la
Văcărescu“, și frumusețea lor depinde mai
ales de la personificarea amorului :

N'am să scapu, in peptu portu dorul
Peste ape, peste munți,
Vědu că peste mări amorul
Când o vrea își face punți.

La Carpați mi-am adus jalea,
Lor am vrut s'o hărăzescu:
Resunetul, frunđa, va'ea.
Apele mi-o inmulțescu!

Mii de pedici, mii de curse
Pește firea toat'a 'ntinsu,
Lacrimi in zadar sunt curse
Unde-ou merge, eu sunt prinsu.

Aceste exemple vor fi de ajunsu pentru a da
o idee despre personificările poetice și pentru
a proba, că și ele sunt născute din necesitatea
de a sensibiliza gândirea prea abstractă a cu-
vintelor.

4. Să mai observăm in fine încă unu modu,
prin care poetul caută a ajunge la același re-
sultatu,— comparațiunea, metafora, tropul in
genere. Unu objectu alu gândirii se pune in
paralelă cu altul, care trebuie să fie sensibilu,
și cu cât această paralelă este mai nouă și mai
frapantă, cu atât imaginațiunea este silită a și
construi figurele sensibile cuprinse in cuvinte.

Talentu fiiă norocu
E de prisosu
Tămnea fără focu
N'are mirosu,

șice Goethe in proverbele sale rimate.

H. Heinę compară :

Ca unu rege e păstorul,
Troiu e dealul inverđitu,

Ear coroană e deasupră'i
Soarele celu strălucitu.

La picioare ăi sunt mieii
Curtuzani lingușitori,
Cavaleri ăi sunt vișeii
Ce aleargă pintre flori.

Țapii sunt actori de curte,
Ear când păseri ciripescu,
Clopotele când resună
Facu orchestrul celu regescu.

Și toți cântă și incântă,
Apa 'ncepe a șopti,
Și cu arbori 'mpieună
Voru pe rege-a adormi.

In acestu timpu stăpânece
Unu ministru, acelu căne
Ce lătrând vrea să ărete
Că veghiază peste stăne.

Ca din visu oftează Prințul:
Cărmuirea e prea grea!
Ah! ași vrea să fiu acasă
Și lângă regina mea.

Pe-al ei sinu se odihnesce
Capul meu celu obositu,
Și in ochi-î se cuprinde
Unu imperiu nemărginitu!

De tous les Océans votre course a vu l'onde,
Helas! et vous feriez une ceinture au monde
Du sillon du vaisseau,

compară V. Hugo (Feuilles d'autonne 6).

Tandis que votre ami, moins heureux et moins sage.
Attendait des saisons l'uniforme passage
Dans le même horizon;
Et comme l'aubre vert qui de loin la dessine
A sa porte efeuillant ses jours, prenait racine
Au seul de sa maison!

Ca unu globu de auru luna strălucea,

incepe Bolintineanu una din cunoscutele sale
balade istorice.

Mihaiu mândrul vine eară
Falcu ca unu stilpu de pară,

ține Alecsandri.

Amoru, schintee smulse din rațile ceresci,

compară Nic. N. in poesia sa „o victimă“.

Demnă de insemnatu este in fine următoarea
poesie a unui poetu franceșu mai puțin cu-
noscutu, Lachambeaudie:

ROSA CEA UMEDĂ *)

Alina cu-a sa mamă pe câmpu mergendu odată
Vedù regina florilor, o rosă adorată,
Plecându'și sinul fragedu de roșă inundatu.
Spre-a ușură pe floare de umeda povară
Ea scutură de creangă—dar frunza cea ușoar
Cu roa deodată din rosă a picatu.

Copila versă lacrimi; ear muma 'ngrijitoare
Ei duse: „Veți efectul, ce grab-a dobânditu!
„De așteptai o rață s'ajungă de la soare,
„Ea umeda povară din floare-ar fi sorbitu.

„Copilo sunt in lume dureri așa profunde
„Pe care și iubirea'î datoare a respecta,
„Sunt rele vai! de care destinul ne pătunde
„Și singur timpul numai le poate ușură.“

Done observațiuni intre cele multe, ce se
potu face asupra acestei materii, ne paru la
ordinea țilei pentru starea actuală a poeziilor
noastre rumâne: cea d'intei se referă la nou-
tatea, cea de a doua la justeța comparațiunilor.

Puntul de plecare pentru or ce comparare
poetică a fostu necesitatea sensibilizării objec-
telor. Ȃnsă pentru ca acestu scopu să se ajungă
comparațiunea trebuie să fie relativ nouă, altfel
nu produce nici o imagine. Cea ce amu arătat
că se întâmplă cu cuvinte, se întâmplă și cu
comparațiuni: prin usul țilnicu își perde ele-
mentul sensibilu. Aușindu tot mereu una și
aceeași comparare, nu mai avem pentru ea
atențiune și nu ne mai reproducem cuprinsul
materialu. Când țicu d. e. curajosu ca unu
leu, nu'mi mai amintescu figura leului, ci pri-
mescu locuțiunea „oare cum ca unu semnu

*) Traducere de V. P.

convenționalu pentru gândirea abstractă a unei calități. Precum prin deasa întrebuintare se tocescu monetele și se perde chipul și pajura exprimate pe ele, așa din comparațiunile prea des auzite se sterge imaginea sensibilă; și cu acesta toată rațiunea lor de a fi.

Remâne acum la tactul limbisticu alu poetului de a simți, care metaforă se poate întrebuintă cu succesu și care a încetatu de a mai fi comparațiune sensibilă și prin urmare trebuiesce pentru unu timpu sau cu totul depărtată sau celu puțin modificată in poezie. In această privință noue ne pare, că in poeziile rumâne de astăzi sunt mai ales trei imagini așa de usate și abusate, încât poeții cei tineri aru face bine să se ferească de ele: aceste sunt florile, stelele și filomelele.

Toate amantele poezilor nostri sunt ca o florișoară sau ca o stelută sau ca amendoue in același timp (lucru mai greu de inchipuit), toți prinții, toate aniversarele, toate „dilele mărite“ sunt ca o stea mare, și toate impresiunile poetice se desceaptă când cântă flomela. Astăzi ânsă am cetitu atâtea flori și floricele, stele, stelute, stelișoare și filomele in versurile rumâne, încât acum primimu aceste cuvinte numai ca nisce semne uscate, obicinuite in vorbire, prin urmare fără nici unu resultatu poeticu.

(Va urma).

Galeria de tablouri din Iași.

In anul 1860 se înființă in România cea ânteiu galerie publică de tablouri și se aședă in palatul Universității din Iassi. Galeria ocupă o mare parte din rândul ânteiu și se compune din o sută doue-zeci de tablouri, intre care se găsescu și unele originale de ar-

tiști insemnați, demne de studiatu chiar de unu publicu amatoru și susoscătoru de arte. Împărțala tablourilor nu e sistematică' nici după scoli nici după chronologie ci mai mult întâmplătoare. Modul in care s'au aședatu tablourile s'ar putè numi sistematică numai intru oât aședarea s'a făcutu in generalu după dedicatorii tablourilor. Trei barbați s'au destinsu inaintea tuturor printr'unu esemplu ce dovedesce o mare liberalitate și o frumoasă abnegațiune.

Aceștia sunt Domnii C. Negri, S. Vârnav și C. Dasiadi. In sala I păretele din mâna dreaptă a intrătorului e ocupatu numai cu tablouri dedicate de către D. Negri. Găsimu intre ele o mare parte de originale a pictorilor celor mai insemnați, capu d'opere a lui Van Dyck, Velasquez, Bourguignon, Tenier, Salvator Rosa. In mijlocu se află *Sânta familie de van Dyck*, tablou de mare prețu dar din nefericire foarte stricatu de restauratori; asemenea plângemu și *capul unei femei brune* eşitu din peneul lui Carlo Dolce dar schinjitu de penele barbare. Cele doue mai frumoase sunt necontestat *Flautistul* lui Velasquez și unu tablou de Bourguignon ce reprezintă o *bătălie*. *Deul Mărte îmbrătoșindu pe deița Vinere*, tablou din scoala italiană formă apoi unu mare contrastu cu *patru capite* de pe Rubens, a căroru originale se află la Munich. Totu pe acelu părete vedemu încă doue tablouri reprezentându cãlători eşite din atelierul lui Salvator Rosa.

Dintre copii sunt doue după Murillo care au eşitu mai bine și care amintescu vestitele originale. Aceste sunt cele doue tablouri cunoscutu, din care unul infătoșază doi băeți din care unul se joacă la pământu, iar alu

douilea se uită cu interesu la jocul lui măn-cându o bucățică de pâne.

D. S. Vărnăv a dedicatu trei-spre-zece ta-blouri toate de mare valoare. Celu mai in-semnătu este marele tablou de *le Sueur* care infățoșază pe Phaeton cum roagă pe tatăl seu Apollon, să-i permită a face o primblare cu carul seu. Phaeton e in genuchi inaintea tro-nului lui Apollon conjurându-lu cu mânilor im-preunate să-i acoarde rugăminte. Apollon se stinjinesce; dar in fisionomia lui se vede că raționamentul va fi invinsu de amorul părin-tescu. Imprejurul lor se află cele patru ano-timpuri, infățoșate după caracterul lor. Iarna e unu bătrănu gârbovit care se încălzește la focu; primăvara o tână și frumoasă fecioară ce imprăscie flori ș. c..l. In fundul stingu se vede in fine in departare carul și caii lui A-pollon care asceaptă cu mândră nerăbdare momentul pornirei.

Le Sueur, unu din cei mai fini și mai abili desemnatori avea in proporțiune puțin sciința pentru coloritu: In tabloul menționatu ănsă s'a întrecutu pe sine însăși: colorile sunt întrebuintate cu așa perfectă maestrie, încât in astă privință elu e superioru la multe ta-blouri ale vestitului pictoru care sunt aședa-te in galeria din Louvre.

Pe lângă tabloul lui Phaeton celu mai fru-mos din cele dedicate de D. Vărnăv e *Sânta fecioară* de *Murillo*. Fie ce cunoscătoru va vidē după o scurtă esaminare că acestu ta-blou nu poate fi decât originalu. Altu origi-nalu de *Murillo* ce se află intr'a, doua sală: „*Înmormântarea lui Christos*“ ar fi de unu prețu nemăsuratu dacă restauratorii nu l'aru fi profanatu. Peptul ănsă de care nu s'au a-tinsu barbarii arată că e eșitu din penelul

unui geniu.—Doue tablouri *Culesul viilor de Leandro Bassano* și *Presentarea capului lui Pompejus lui Cesar* de *Miguel Angelo Caravaggio* ar fi destul pentru a arata publicului că mica galerie din Iassi merită a fi luată in samă și frequentată mai desu. Sub *Judit* și *Oloferu* foarte frumosu tablou de *Liberi* gă-simu o cōmpunere genială a unui maestru nou *Philippotant*. Tabloul represintă o episodă din retirada Francesilor din Rusia.

De mare prețu mai este in fine și unu go-belinu ce represintă pe *Marișalul Villard*. Cei care s'au interesatu pentru gobelinuri potu singuri se aprețuiască astă in adevēru frumoasă operă.

D. *Dasiadi* a dedicatu doue-șeci și optu de tablouri care nu au, putemu șice nici o însemnătate artistică, toate sunt copii din care unele au reșitu mai mult, altele mai pu-ținu. Celu mai interesantu tablou e *unu capu de Luther* care de și nu samănă in totul cu capul marelui reformatoru cum e reprezentatu in generalu, după prototipul lui Lucas Kranach pictoru contimpuranu a lui Luther, totu pare a fi destul de vechiu de nu chiar din timpu-rile reformațiunei.

Din pictorii ce a produsu România, doui sunt reprezentați in galeria din Iassi, *Domnii Nastasanu* și *Aman*. De celu ăntēiu găsimu in sala III unu mare tablou ce repre-sintă unu cavaleru din evul de mijlocu, cum-pēratu de la artistu de cătră Ministerul Cul-telor și instrucțiunei publice. Această produ-cere artistică e de pre neinsemnată valoare și plină de greșeli anatomice; colorile sunt adesa reu iutrebuintate și in unele locuri aglo-merate in enorme bătimi. Cand te uiți din-tr'o parte, crești a avea inaintea ochilor o

chartă orografică, vezi munți, văi și lacuri de totu felul de colori care formă toate împreună un amestec chaoticu fără idee predominantă. Portretul Domnitorului Alesăndru Ioan I, asemenea produce nemulțumire, căci lăsând la o parte lipsa de asemănare și pozițiunea caracteristică. întrebuițarea colorilor e în mare parte cu totul greșită.

De artistul Romănu *D. Aman* se găsesc trei tablouri în galeria din Iassi, care ne par a fi superioare operilor D-lui Nastasanu deși nu ating înălțimea operilor adevăratu artistice. *Unirea* e din tablourile ce posidemu de *D. Aman*, acelu ce a reeșitu mai bine. Moldova și Țara Românească sunt reprezentate ca două fecioare cuprinse într'o îmbrătoșare. Espresiunea fisionomiilor lor e ănsă cu totul melancolică. Privindu-le n'ai crede că sunt pătrunse de adevărul versului: „în noi duoi unu sufletu bate“, ci din contra că sufletele lor se stingu și că se uită cu intristare spre unu jalnicu viitoriu. Tabloul *Stefan cel Mare și Arcașii* a căruia idee e luată din frumoasa baladă de Alexandri, „Zidirea Monastirei Putna“ satisface mai puțin ăncă pe observatoriu. Domnul Stefanu nu pare a fi „viteazu mare ce-a datu groază prin păgăni“ ci unu plăeșu obositu ce se razimă pe arcul seu, uitându-se cu nepasare la publicul celu contemplă. Al treilea tablou de *Aman*, *Țepeșu Vodă și solii Turci*, lătu dintr'o baladă de Bolintineanu, ar fi destul de bine dacă pictorul n'ar fi comis două mari greșeli: Sala domnească e făcută în stilu goticu, sau mai bine ăisu, în nici unu stilu, căci numai ușele și ferestrele s'apropie de stilul goticu și în mijlocul salei sunt două colonne în stilu grecescu, de o mărime adevărat gigantică, care

formă cu restul salei unu atât de mare contrastu, încât silescu pe privitoru, de voesce sau de nu, a se uită la ele: 'A uitatu pictorul că într'unu tablou istoricu, înainte de toate *persoănele* trebuie se atragă luarea aminte, iar nu *lucrurile neînșuflețite*. Mai încolo a două greșală este că privitorul uitându-se la autorii scenei istorice ce se află înaintea ochilor lui, vede între dănșii chipuri cunoscutu. Privindu mai de aproape vede între persoanele ce încunjură pe Țepeșu-Vodă, persoane din cunoștința sa, persoane ce trăescu și joacă unu rolu politicu în România chiar în ăilele noastre. În stînga vede în fine pe însuși pictorul care pare a întrebă pe observatoru care este părerea sa despre tablou. Aceste facu că scena istorică își perde totu interesul.

Nu facu mențiune nici de tablourile Domnitorului Mihail Sturza și a Mitropolitului Veniamin, amândouă de mărime estraordinară zugrăvite de *D. Schoeft*, nici de apostolii zugrăviți de *D. Schiavoni* pentru Mitropolia din Iassi ce acum se află în risipă, după ideia unor icoane din biserica Banului din Iassi, tablouri scapate de directorul Museului C. Pannaiteanu de prin hambare și șure unde locueau împreună cu guzganii, căci toate nu au acea însemnătate artistică ce merită o particulară menționare.

Galeria de tablouri din Iassi cuprinde astfelu multe opere fără mare valoare dar conține și opere adevăratu frumoase. Cu toate aceste publicul nu e în stare ale aprețui! Fără indoeală ănsă acea galerie va contribui cu timpul mult pentru desceptarea și desvélirea gustului pentru arte în România.

Iacob Negruzzi.

PRELECȚIUNI POPULARE.

ținute în Iassi

de membrii Societății „Junimea“.

Prelecțiunile populare care se țin în sală Universității de Iassi datează din anul 1863. Inițiativa a fost luată atunci de D. Titu Maiorescu care de abia ajuns în Iassi a început în sala Bancei un șir de discursuri filosofice populare asupra educației cu următorul program :

1) Familia în Statu și în societate, educațiunea în familie;

2) Educațiunea fundată pe principii științifice; estetica și psihologia ca părți ale filosofiei.

3) Principii estetice. Frumosul, sublimul și plăcutul. Aplicări la muzică (opera clasică și opera italiană) și la literatură (clasică și romantică).

4) Importanța esteticii pentru educațiune. —Principii psihologice. Idealismul și materialismul în psihologie.

5) Temperamentele.

6) Viața de zi și viața de noapte a sufletului; visul, viziunile, stahii.

7) Memoria și fantasia.

8) Voința și caracterul.

9) Voința și inteligența, talentul și geniul.

10) Recapitulare. Mijlocul justifică scopul.

La cele d'ănteu două prelecțiuni publicul părea a veni mai mult de curiozitate; cu alu treilea discursu ănsă tărămul acestei întreprinderi a fost consolidat: o influință de publicu surprinzătoare compusă atât din dame cât și din bărbați a dovedit justetă și oportunitatea ei. De atunci până astăzi cursurile populare de duminică sunt una din creațiunile cele mai preferite și tot de o dată cele mai importante ale Societății din Iassi. Aceasta noi o privim ca unu bunu auguriu pentru împlinirea misiunii la care este chematu orașul nostru: a deveni unu centru de activitate științifică pentru România.

În anul alu douălea D-nii V. Pogor și P. Carp se uniră cu D. Maiorescu și programul cursurilor începute totu la 9 Februarie. fu din această cauză foarte variat, neputându ăneă înfăoșa unitatea de idei ce a destinsu mai pe urmă întreprinderile Societății „Junimea.“ Obiectele cursurilor pe 1864 au fost:

1) Ce scopu au cursuri populare? de D. T. Maiorescu.

2) Religiunea în poporu de D. T. Maiorescu.

3) Sunete și colori de D. T. Maiorescu.

4) Tragedia antică și modernă de D. P. Carp.

5) ăncă o dată principii estetice și aplicări la arhitectură de D. T. Maiorescu.

6) Aplicări la tragedia „Moartea lui Wallenstein“ cetit în traducere Română de D. T. Maiorescu.

7) „Moartea lui Wallenstein“ continuarea cetirei.

8) „Moartea lui Wallenstein“ terminare.

9) Înririrea revoluțiunii franceze asupra ideilor moderne I, de D. V. Pogor.

10) Individualitatea poporului și Cosmopolitismul de D. T. *Maioreescu*.

11) Inriurirea revoluțiunii franceze asupra ideilor moderne II, de D. V. *Pogor*.

12) Socialismul și comunismul în Franța de D. T. *Maioreescu*.

13) Trei Cezari (Cesar, Carolu celu mare, Napoleon I.) de D. P. *Carp*.

14) Minte și inimă de D. T. *Maioreescu*.

În intervalul acestor prelecțiuni s'a constituit și societatea literară „Junimea” despre a cărei început și activitate vom vorbi într'unu număr viitor. Prelecțiunile populare au de atunci încoace, de și sunt ținute de mai mulți, unu program unitu în opunere și deosebire cu discursurile ce țin membrii Societății literare din București. Toate tindu a demonstra una și aceeași idee fundamentală, dezvoltată în diferitele ei faze istorice. Și astfel videm în anul alu treilea dovedindu-se „printr'o privire teoretică” care sunt fundamentele de existență istorică a unui popor și arătându-se apoi în discursurile următoare aceleași fundamente la diferitele popoare istorice.

Intregul program alu cursurilor din 1866 a fostu :

Prelecțiuni populare despre elementele de viață a popoarelor manifestate în istorie.

1) Privire teoretică. D. *Maioreescu*.

2) Legislațiunea Elenă (Solon și Licurgu) de D. N. *Mandrea*.

3) Practica filosofie elene (Socratu și Aristotele). D. *Maioreescu*.

4) Arta în poporul elenu. D. V. *Pogor*.

5) Viața Romană. D. *Maioreescu*.

6) Abnegațiunea în Creștinismu (St. Vasiliu). D. *Maioreescu*.

7) Legislațiunea Romană. D. I. *Negruzzi*.

8) Mahomet. D. *Maioreescu*.

9) Reformațiunea (Luther). D. I. *Negruzzi*.

Cu discursul alu noulea s'a intreruptu seria. Agitațiunile politice erau prea violente în Iasi pentru a mai lasa locu acestor ocupațiuni de știință liberă. De aceea și din cauză că unii din membrii Societății fură chemați a juca roluri politice, nu se putură ține prelecțiunile anunțate a D-lor Dimitrie Sturza și Leon Negruzzi.

Pentru anul alu patrulea 1867, prelecțiunile au următorul program :

PRELECȚIUNI POPULARE

CĂRȚILE OMENIREI.

1) 5 Februarie: **Pentateucul** (Moisi). T. *Maioreescu*.

2) 12 „ **Iliada** (Homeru). I. *Caragiani*.

3) 19 „ **K'hagiur** (Buddha) T. *Maioreescu*.

4) 26 „ **Pandectele**. N. *Mandrea*.

5) 5 Martie: **Dramele lui Shakespeare**. V. *Pogor*.

6) 12 „ **Biblia Protestantă**. I. *Negruzzi*.

7) 19 „ **Enciclopedia**. V. *Pogor*.

8) 26 „ **Faust** (Goethe). I. *Negruzzi*

9) 2 Aprilie: **Critica rațiunii**. (Kant). T. *Maioreescu*.

Din aceste prelecțiuni s'au ținut până Duminică în 26 Februarie cele patru d'ântăiu. Eată cuprinsul lor pe scurtu: În ăntăia prelecțiune, D. T. Maiorescu arată, că introducere teoretică cele doue condițiuni pentru cărțile omenirei: Suferința generală a poporului și a epocii și unu geniu care au abnegațiune de sine caută să stabilească idealul de îndreptare. Aplicându aceasta la Pentateucu, a descris starea poporului evreu în tranșiunea lui din sclăvia egiptului spre libertate și vorbindu despre opul lui Moisi a esplicatu religiunea morală primitivă și cea dogmatică a sectatorilor.

D. Caragiani în prelecțiunea a doua a descris mai ăntăiu starea în care se află poporul elenu în timpurile cele primitive. Nenorocirile politice ce-lu bântuiau din cauza desbinării diferitelor populațiuni; nenerocirile morale din cauza lipsei unei religiuni frumoase și mai ideale. Acea stare trebuca îndreptată de unu geniu care apărū în persoana lui Homeru. Acesta ie de motive oareși care tradițiuni a unui resbelu ce aru fi avutu locu între Eleni și unu poporu asiaticu, pentru a crea poema numită Iliada prin care însulfă în poporu toate virtuțile cetățenesci și unu simțu religiosu mai frumosu. După ce a trecut pe scurtu asupra controversei despre existența lui Homeru oratorul descrie cuprinsul Iliadei, arată frumusețele sale principale; influința ce-a avutu asupra desvălirii poporului elenu și sîrși dovedindu valoarea acestei opere pentru omenirea întregă.

A treia prelecțiune ținută de D. Maiorescu a avutu de obiectu Budhaismul (Khagiur). După o introducere despre studiul sanscritu,

oratorul a trecut la literatura acestei limbi în special la Khagiur colecțiunea ideilor morale și religioase a Budhaismului și descriindu în largu starea poporului indicu după împărțirea sa în caste (conform cu legislațiunea lui Manu), a deprinsu necesitatea unei reforme care a fostu întreprinsă de Budha. După aceasta a esplicatu din punctul de vedere filosofică nihilismul (nirvana) faimoasei religiuni asiatică.

D. N. Mandrea în prelecțiunea a patra a esplicatu mai ăntăiu pentru ce ideia dreptului este naturală fiecărui poporu, dar tot odată pentru ce unu poporu este mai aptu decât altul de a înțelege și a desvolta această idee. Din toate popoarele, Romanii au avutu chemarea de a desvolta ideea dreptului mai multu decât toate celelalte popoare ale antichității, aceasta o dovedi oratorul prin comparațiunea ce făcu între Romani, Chinezi, Indieni, Egipteni și Greci. Descriindu apoi caracterul și viața Romanilor, arată condițiunile pe care le-a intrunitu acestu poporu pentru a desvolta ideea dreptului; vorbi apoi despre operile în care această idee a fostu disvoltată și în specialu despre pandecte și despre influință ce a avutu și ce va avea această legislațiune asupra tuturor legislațiunilor din lume.

Intr'unu numărū viitoriu vom da samă despre celelalte discusuri publice ce au a se ține. (va urmă).

Apelu la autorii rumăni.*)

Societatea literară „Junimea“ din Iassi poside o tipografie completă, a cărei întrebuințare o pune la dispozițiunea autorilor rumăni cu următoarele condițiuni :

1) Ori ce manuscriptu rumănescu, a cărui oportunitate se va fi constatat de unu Comitetu alesu pentru fiecare opu dintre membrii competenți ai „Junimei“, se va imprima cu cheltuiala Societății.

2) Din vinderea cărților tipărite, Societatea își rezervă dreptul de a se indemniză, socotindu-și cinci galbeni pentru coala de 16 pagine la una mie exemplare formatul Charpentier. Banii reintrați au destinația de a servi la alte publicațiuni de acelașu felu.

3) Odată Societatea indemnizată conf. art. precedentu, tot venitul din vinderea cărților este alu autorului.

4) Administrațiunea Tipografiei Societății este obligată, față cu autorii de cărți imprimate la ea, de a le da din anu in anu socoteală despre vinderea cărților lor, resp. de a le respunde banii ce li se cuvinu.

5) Ortografia cu care se imprimă cărțile rumănesci a le Societății, este cea publicată in cartea D-lui Maiorescu „Despre scrierea limbei rumăne“. Cu toate aceste Societatea nu impune ortografia ei in modu obligatoriu, ci invită numai pe acei autori, cari aru voi să își vadă scrierile imprimate altfel, ca să menționeze aceasta espres.

6) Pentru ficșarea prețului, cu care să se vëndă o carte imprimată, Societatea se va înțelge totdeauna cu autorul ei.

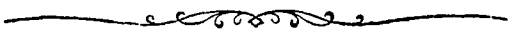
7) Autorii, cari cu aceste condițiuni sunt dispuși a se folosi de inlesnirea ce le presintă Societatea prin tipografia ei, voru binevoi a adresa manuscriptul lor aceluia din membrii Societății, care este însărcinatu cu administrațiunea anuală a Tipografiei (Adresa: Administratoru Tipografiei Societății Junimea, casele Bancei). Membrul administratoru dă chitanță de primire, inaintează manuscriptul in desbaterea Societății și, la casu de primire, se obligă in numele Societății la editarea manuscriptului sub condițiunile cuprinse in acestu apelu.

8) Manuscriptele, care nu vor părè Comitetului Societății apte pentru imprimatu, se vor inapoî indată autorilor lor.

9) In privința priorității la punerea sub presă vor fi preferite cărțile pentru usul scoalelor.

---

*) Diarele rumăne sunt rugate a da acestui apelu o mai întinsă publicitate prin reproducerea lui.

Anunțuri.

In această publică a „Convorbirilor literare“ se primesc numai anunțuri literare și artistice. Prețul liniei este 20 parale.

A esitu de sub presă și se află de vëndare la Biuroul Tipografiei „Junimea“ (casele Bancei) cea mai nouă publicațiune a Societății „Junimea“.

Melic, I. M. ELEMENTE DE ARITMETICĂ pentru usul școalelor secundare rumăne. Unu vol. 8. mare, 184 pag. Prețul 8 lei.

Cu această publicațiune se implinesce o lacună simțită in Instrucțiunea noastră. Cartea D-lui Melic este prelucrată după cele mai recunoscute autorități din specialitatea sa și este totdeodată potrivită cu programul nostru de invecământu și cu trebuințele noastre.

Din publicațiunile anterioare a le Societății sunt de vëndare la același Biuro:

Maiorescu, Titu: DESPRE SCRIEREA LIMBEI RUMĂNE.
Prețul $1\frac{1}{2}$ Icosar — 7 lei cursul pieței Iassi.

Paicu, Pavel: EPITOME HISTORIAE SACRAE. Edițiune in usul scoalelor, cu adnotațiuni rumăne și cu vocabularu latino-rumănu. Prețul $2\frac{1}{2}$ lei.

Schiller: MOARTEA LUI WALLENSTEIN. Traducere rumână de E. M. Prețul 10 lei.

Shakespeare: MACBETH. Traducere rumână de P. P. Carp. Prețul 5 lei.